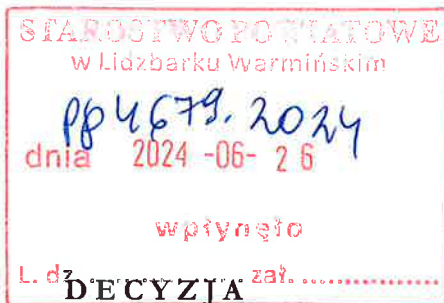

Znak sprawy: IZAR.5140.1.8.2024.aka
Nr pisma: 4983/2024

Nr rejestru zabytków: A-4739

Olsztyn, dn. 25.06.2024r.

3/A
[Signature]

W SPRAWIE WPISANIA ZABYTEKU DO REJESTRU ZABYTEKÓW

Na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2024r. poz. 572) oraz w związku z art. 8, art. 9 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit. c oraz e, art. 89 ust. 2, Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U. 2022r., poz. 840 z późn. zmianami), w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu,

WARMIŃSKO - MAZURSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTEKÓW

orzeka

1. Wpisać do rejestru zabytków województwa warmińsko – mazurskiego młyn wodny, Ełdyty Wielkie 19B, dz. nr 2/10 i 2/12, obręb Ełdyty Małe, gm. Lubomino, pow. lidzbarski.
2. Nadać niniejszej decyzji rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na konieczność ochrony interesu społecznego, jakim jest zachowanie zabytkowego obiektu.

Na załączniku graficznym, stanowiącym integralną część niniejszej decyzji, kolorem czerwonym oznaczono budynek młyna wodnego objętego ochroną konserwatorską.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (dalej: u.o.z.) do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego.

Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków w dn. 12.04.2024r. wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków młyna wodnego położonego na dz. nr 2/10 i 2/12, obręb Ełdyty Małe, gm. Lubomino, pow. lidzbarski.

W toku postępowania podjęto następujące czynności oraz zgromadzono następujące dowody i publikacje:

1. Protokół z oględzin spisany w dn. 06.05.2024r., w trakcie których sporządzono dokumentację fotograficzną;
2. „Biała Karta”; obiekt: zespół dworsko-folwarczny, adres: Pityny 19, gm. Miłakowo, data wykonania: wrzesień 1998r;
3. Mapa topograficzna, Messtischblatt z 1911r.
4. Fiszka – Młyn, Pityny gm. Miłakowo, autor M. Bartoś, 1992 r.

Ad.1 Podczas oględzin przeprowadzonych w dn. 06.05.2024r., na podstawie wykonanej dokumentacji fotograficznej oraz analizy zebranych materiałów stwierdzono, że budynek młyna znajduje się nad rzeką Pasłęką, oddalony jest od centrum wsi o około 2 km, na granicy gminy Lubomino z gminą Miłakowo, obok miejscowości Pityny.

Młyn został założony na planie litery L, składa się z dwóch prostokątnych brył: I ceglana trójkondygnacyjna z podpiwniczeniem, II ryglowa, niższa o jedną kondygnację, z fragmentem kamiennej ściany lub wysokiego fundamentu (pozostałość po dalszej części budynku). Obie bryły nakryto odrębnymi dachami dwuspadowymi, w części ceglanej o mniejszym kącie nachylenia połaci.

I bryła – elewacja północno-wschodnia, szczytowa, dwuosiowa, podzielona lizenami oraz profilowanymi gzymsami międzykondygnacyjnymi. Na szczycie widoczny gzyms schodkowy koronujący. W narożach szczytu i w jego zwieńczeniu znajdują się sterczyny, w środkowej z datą 1902. Na parterze w pierwszej osi otwór drzwiowy

zamknięty odcinkowo, drzwi prostokątne, dwuskrzydłowe o konstrukcji ramowej, opierzone deskami. Nad nimi w drugiej kondygnacji mniejszy otwór drzwiowy zamknięty odcinkowo, w nim drzwiczki rzutowe prostokątne, jednoskrzydłowe, o konstrukcji ramowej, opierzone deskami. W trzeciej kondygnacji pierwszej osi, oraz w pierwszej i drugiej kondygnacji osi drugiej, otwory okienne zamknięte odcinkowo. Stolarka metalowa dwunastopodziałowa, czteropoziomowa. W trzeciej kondygnacji drugiej osi blenda zamknięta odcinkowo. Między pierwszą i drugą kondygnacją znajduje się blaszane zadaszenie na metalowych wspornikach. Przed elewacją betonowa nawierzchnia, pod prawą osią drewniany podest na betonowym fundamencie.

Elewacja południowo-wschodnia pięcioosiowa, trzykondygnacyjna z wysokim przyziemiem, pierwsza, druga i trzecia oś nad jazem wodnym. Między czwartą a piątą osią w przyziemiu wejście do piwnicy (obecnie główne wejście do budynku), drzwi drewniane. Cała elewacja podzielona lizenami oraz gzymsami analogicznie jak w elewacji północno-wschodniej. Wszystkie otwory okienne zamknięte odcinkowo ze stolarką metalową dwunastopodziałową, czteropoziomową. Do pierwszej i drugiej kondygnacji elewacji południowo-zachodniej, szczytowej, przylega współczesny budynek (nieobjęty postępowaniem administracyjnym). Trzecia kondygnacja dwuosiowa, analogicznymi podziałami i szczytem jak w elewacji półn.-wsch. W osiach otwory okienne ze stolarką analogiczną jak w pozostałych elewacjach.

Elewacja północno-zachodnia pięcioosiowa, czterokondygnacyjna z wysokim przyziemiem. Do pierwszej i drugiej osi przylega bryła II budynku. Trzecia, czwarta i piąta oś nad jazem wodnym. W przyziemiu pod trzecią i czwartą osią jaz. Elewacja podzielona lizenami oraz gzymsami takimi samymi jak w poprzednich elewacjach, oprócz przyziemia, gdzie brak podziału na osie. Otwory okienne oraz stolarka identyczna, jak w elewacji północno-wschodniej.

We wnętrzu stropy, elementy konstrukcyjne i podłogi drewniane. Komunikacja między piętrami zapewniona schodami drewnianymi, drabiniastymi. Posadzka w piwnicy z wylewką cementową. Zachowały się elementy wyposażenia związane z funkcjonowaniem młyna z wyłączeniem napędu elektrycznego.

II bryła – elewacja południowo-zachodnia jednokondygnacyjna z wysokim przyziemiem. W pierwszej kondygnacji ryglowa z otworem okiennym zamkniętym trójkątnie, stolarka drewniana, dwuskrzydłowa, dwudzielna, trójpoziomowa. W przyziemiu ceglana, na kamiennym fundamencie, z otworem okiennym zamkniętym odcinkowo, ze stolarką analogiczną jak w bryle I. Elewacja północno-zachodnia jednokondygnacyjna, szczytowa, ślepa. Elewacja północno-wschodnia, jednokondygnacyjna zasłonięta drewnianą dobudówką. Wnętrze, ze względów bezpieczeństwa, niedostępne (decyzja Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Lidzbarku Warmińskim, z dn. 27.06.2023r., znak: PINB/Lub/7356-5/2022).

Na podstawie zebranych dowodów oraz materiałów stwierdzono, że przedmiotowy młyn posiada wartość historyczną, naukową i artystyczną. O wartości historycznej decyduje czas powstania obiektu oraz usytuowanie w dziejach wsi. Obiekt powstał dwuetapowo najpierw, w drugiej połowie XIX w. moduł II, w 1902r. młyn został zmodernizowany i wybudowano bryłę I. Młyn wodny wraz z domem młynarza oraz nieistniejącym już budynkiem gospodarczym, był składową majątku dworsko-folwarcznego w Pitynach. Obecnie część młyna pełni funkcję prywatnej elektrowni wodnej MEW Kasztanowo, której siłą napędową jest wolnobieżna turbina wodna wpisana do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Pozostałe kondygnacje budynku są nieużytkowane lecz, zachował się ich pierwotny układ i czytelne jest pierwotne ich przeznaczenie. Omawiany obiekt świadczy również o dorobku kulturowym miejscowej społeczności oraz, z uwagi na stopień zachowania substancji zabytkowej i swej roli we współtworzeniu krajobrazu kulturowego historycznej Warmii, posiada wartość artystyczną. Pod względem naukowym na podkreślenie zasługuje fakt, iż obecnie niewiele młynów wodnych zachowało się w tak dobrym stanie i oryginalnej formie, a więc przedmiotowy obiekt jest idealnym przykładem budownictwa przemysłowego z przełomu XIX/XX w. i tym samym stanowi źródło historyczne do podjęcia badań nad rozwojem stylistycznym architektury.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty i dowody jakie przytoczono w niniejszej decyzji, składające się na wartość historyczną, artystyczną i naukową oraz wynikający z nich interes społeczny w zachowaniu obiektu W-M WKZ uznał za celowe wpisanie do rejestru zabytków nieruchomości województwa warmińsko - mazurskiego młyna wodny, Ełdyty Wielkie 19B, dz. nr 2/10 i 2/12, obręb Ełdyty Małe, gm. Lubomino, pow. lidzbarski. Zgodnie z art. 6 § 1 pkt. 1 ustawy o ochronie zabytków, ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan

zachowania zabytki nieruchome będące m.in. dziełami architektury i budownictwa oraz obiektami techniki, jakim bez sprzeczności jest omawiany młyn wodny, który powinien być chroniony w sposób określony w art. 7 pkt 1 cytowanej ustawy, tj. poprzez wpisanie do rejestru zabytków.

Zgodnie z art. 89 § 2 u.o.z., organem ochrony zabytków na terenie Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest Wojewoda Warmińsko-Mazurski, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków. Do jego zadań należy m.in. prowadzenie rejestru zabytków (art. 8 u.o.z.) i wydawanie decyzji administracyjnych o wpisie zabytku do rejestru zabytków (art. 9 u.o.z.). Wobec powyższego należało orzec jak w rozstrzygnięciu.

Ad. 2. Na podstawie art. 108 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na inny interes społeczny. Zachowanie zabytkowych obiektów dla przyszłych pokoleń stanowi interes społeczny, o którym mowa w Preambule Konstytucji RP. Stan techniczny stwarzający realne zagrożenie zniszczenia budynku oraz powodujący konieczność natychmiastowej interwencji poprzez podjęcie działań z zakresu nadzoru konserwatorskiego uzasadnia nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności przedmiotowej decyzji.

Pouczenie

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom na podstawie art. 127 KPA odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które należy złożyć za pośrednictwem tutejszego urzędu zgodnie z art. 129§2 KPA w terminie 14 dni od dnia doręczenia przedmiotowej decyzji.

Załączniki:

1. Załącznik graficzny.

WARMIŃSKO-MAZURSKI
WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTEK
[Signature]
Mirostaw Jonakowski

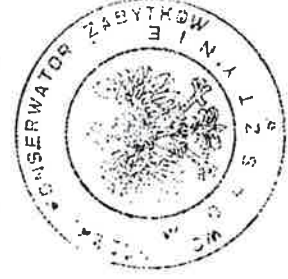
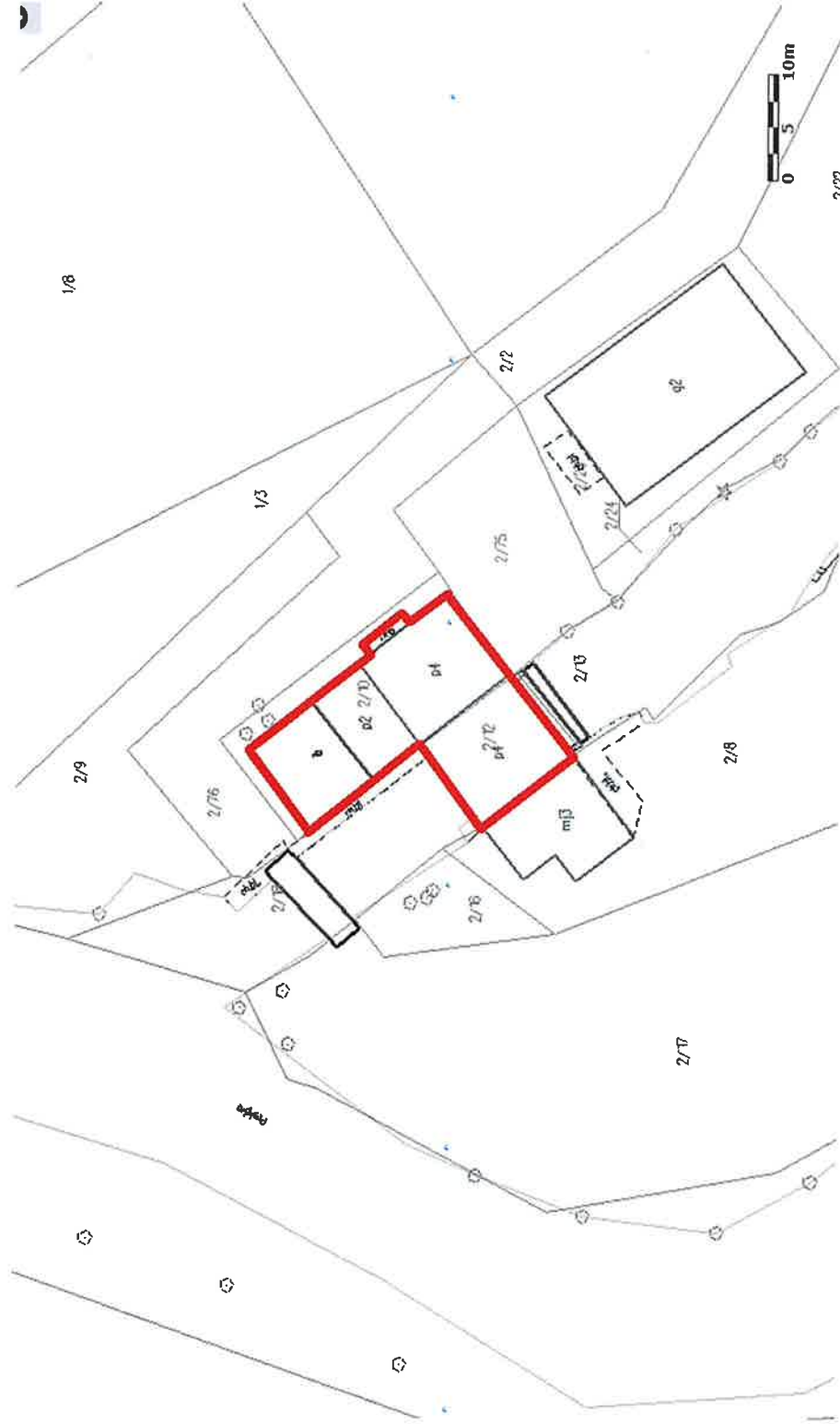
Otrzymują:

1. Henryk Janowiak, Ełdyty Wielkie 19A, 11-135 Lubomino
2. Jacek Janowiak, ul. Wilhelma Konrada Roentgena 45/11, 02-781 Warszawa
3. Gmina Lubomino, ul. Kopernika 7, 11-135 Lubomino
4. Wójt Gminy Lubomino, ul. Kopernika 7, 11-135 Lubomino
5. aa.

Do wiadomości:

1. Narodowy Instytut Dziedzictwa w Warszawie, ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa
2. Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim, ul. Wyszyńskiego 37, 11-100 Lidzbark Warmiński
3. Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim, IV Wydział Ksiąg Wieczystych, ul. Wyszyńskiego 37, 11-100 Lidzbark Warmiński

Załącznik graficzny do decyzji W-M WKZ z dn. 25.06.2024 r., znak: IZAR.5140.1.8.2024.aka.

Kolorem czerwonym oznaczono młyn wodny wpisany do rejestru zabytków.

